ก.ล.ต. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

10 พฤษภาคม 2543

เรียน ผู้จัดการ

บริษัทหลักทรัพย์ทุกบริษัท

<u>ที่ ธ.(ว) 10 /2543 เรื่อง ซักซ้อมการปฏิบัติในการจัดทำรายงานฐานะการเงินและรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ</u>

ด้วยในการจัดทำรายงานฐานะการเงินและรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิตามประกาศที่สำนักงานกำหนด มีความคล้ายคลึงกันในลักษณะที่ต้องการแสดงถึงฐานะของบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งใช้ข้อมูลทางบัญชีที่ใกล้เคียงกันมาประกอบการจัดทำทั้งในส่วนของทรัพย์สินและหนี้สินของบริษัทหลักทรัพย์ แต่อย่างไรก็ดี รายงานทั้งสองประเภทมีความแตกต่างที่สำคัญ คือ รายงานฐานะการเงิน เป็นรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นฐานะทางการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งตามมาตรฐานการบัญชีและหลักการบัญชีที่รับรองกันทั่วไป ซึ่งจัดทำโดยยึดหลักการดำรงอยู่ของกิจการ ส่วนรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ เป็นรายงานที่แสดงถึงสภาพคล่องของบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งจัดทำโดยมีสมมติฐานว่า หากบริษัทหลักทรัพย์ประสบปัญหาทางการเงิน และจะต้องชำระบัญชีให้แก่เจ้าหนี้ของกิจการ บริษัทหลักทรัพย์จะมีทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องเพียงพอในการจ่ายชำระหนี้หรือไม่

ดังนั้น ถึงแม้ว่าการจัดทำรายงานทั้งสองประเภทจะใช้ข้อมูลทางบัญชีในลักษณะเดียวกัน แต่วัตถุประสงค์ของการแสดงรายงานต่างกัน ทำให้เกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินและหนี้สินบางรายการรวมทั้งการจัดกลุ่มแสดงรายการทางบัญชีมีความแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของรายงานทั้งสองประเภท ซึ่งจากการปฏิบัติที่ผ่านมามีบริษัทหลักทรัพย์บางรายยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน จึงจัดทำรายงานฐานะการเงินและ/หรือรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิไม่ถูกต้อง

เพื่อลดปัญหาดังกล่าวข้างต้น สำนักงานจึงใคร่ขอซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติสำหรับรายการบัญชีบางรายการที่ผู้จัดทำรายงานทั้งสองประเภทมีความเข้าใจผิดและปฏิบัติไม่ถูกต้องบ่อยครั้ง ตามตารางเปรียบเทียบการแสดงรายการบัญชีของรายงานฐานะการเงินและรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิที่แนบมาพร้อมกันนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(ทิพยสุดา การะเกษ)
แทน
เลขาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางเปรียบเทียบการแสดงรายการบัญชีของรายงานฐานะการเงินและรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ

ฝ่ายกำกับธุรกิจหลักทรัพย์
โทร. 2523223 ต่อ 1229

ตารางเปรียบเทียบการแสดงรายการบัญชีของรายงานฐานะการเงินและรายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ

รายการบัญชี	รายงานฐานะการเงิน	รายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ
1. บัตรเงินฝาก (NCD)		
1.1 NCD ปกติ	แสดงภายใต้รายการเงินสด เงินฝากธนาคาร ด้วยราคาตามบัญชี (ราคาหน้าตั๋ว(face value) ปรับด้วยส่วนลดหรือส่วนเกินมูลค่าหน้าตั๋ว) ซึ่งส่วนลดหรือส่วนเกินดังกล่าวจะตัดจ่ายไปตามระยะเวลาจนครบกำหนดของ NCD	แสดงภายใต้รายการเงินสด เงินฝากธนาคาร ด้วยราคาตลาดของ NCD ถ้าไม่มีราคาตลาด ให้ใช้ราคาดังนี้ 1) NCD ที่มีดอกเบี้ย ใช้ราคา face value 2) NCD ที่ไม่มีดอกเบี้ย ใช้ราคาทุน
1.2 NCD ในโครงการเปลี่ยนตั๋ว	แสดงภายใต้รายการเงินสด เงินฝากธนาคาร ด้วยราคาตามบัญชี (มูลค่าของตั๋วที่เปลี่ยนเป็น NCD ปรับด้วยส่วนลดตามที่ธนาคารกำหนด ณ วันที่เปลี่ยนตั๋ว) ซึ่งส่วนลดดังกล่าวจะตัดจ่ายไปตามระยะเวลาจนครบกำหนดของ NCD เช่นเดียวกับ NCD ปกติ	แสดงภายใต้รายการตั๋วสัญญาใช้เงินและตั๋วแลกเงินที่ออกโดยสถาบันการเงินด้วยมูลค่า face value
2. หลักทรัพย์ซื้อโดยมีสัญญาจะขายคืน หรือสัญญาขายคืน (หลักทรัพย์ที่รับเข้ามาภายใต้ธุรกรรมนี้จะไม่นับเป็นเงินลงทุนในหลักทรัพย์)	บันทึกมูลค่าด้วยราคาซื้อ (สำหรับดอกเบี้ยค้างรับจะไม่รวมบันทึกในรายการนี้ แต่บันทึกอยู่ในรายการสินทรัพย์อื่น)	บันทึกมูลค่าด้วยราคาซื้อ บวกด้วย ดอกเบี้ยค้างรับ ณ วันที่รายงาน
3. เงินลงทุน		
3.1 หลักทรัพย์ให้ยืม	แสดงภายใต้รายการ<u>เงินลงทุน (ในหลักทรัพย์)</u> โดยบันทึกในบัญชีย่อยเป็นหลักทรัพย์ให้ยืม	1) หากลูกค้าเป็นลูกค้าทั่วไปที่มิใช่ลูกค้าสถาบัน ให้แสดงภายใต้รายการ<u>ลูกหนี้บัญชีมาร์จิ้น</u> 2) หากลูกค้าเป็นลูกค้าสถาบัน ให้แสดงภายใต้รายการ<u>ลูกหนี้ยืมหลักทรัพย์ (สถาบัน)</u> ทั้งนี้ ต้องโอนบัญชีหลักทรัพย์ให้ยืมออกจากรายการเงินลงทุนมาแสดงภายใต้รายการดังกล่าว
3.2 หลักทรัพย์ที่โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นหลักประกัน	แสดงภายใต้รายการ<u>เงินลงทุน (ในหลักทรัพย์)</u> โดยบันทึกในบัญชีย่อยเป็นหลักทรัพย์ที่นำไปวางเป็นหลักประกัน	แสดงภายใต้รายการ<u>ลูกหนี้ทรัพย์สินวางประกัน</u> ทั้งนี้ ต้องโอนบัญชีหลักทรัพย์ที่นำไปวางเป็นหลักประกันออกจากรายการเงินลงทุนมาแสดงภายใต้รายการดังกล่าว
3.3 หลักทรัพย์รับคืนจากการให้ยืมหรือจากการโอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นหลักประกัน	แสดงภายใต้รายการ<u>เงินลงทุน (ในหลักทรัพย์)</u>	แสดงภายใต้รายการ<u>เงินลงทุน</u> ทั้งนี้ ต้องโอนบัญชีจากรายการลูกหนี้บัญชีมาร์จิ้น ลูกหนี้ยืมหลักทรัพย์ (สถาบัน) หรือ ลูกหนี้ทรัพย์สินวางประกัน (แล้วแต่กรณี) กลับมาเป็นรายการเงินลงทุน

รายการบัญชี	รายงานฐานะการเงิน	รายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ
4. ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์		
4.1 ลูกหนี้ซื้อหลักทรัพย์ตามคำสั่ง	หมายถึง ยอดเงินค้างชำระของลูกหนี้ที่สั่งซื้อหลักทรัพย์ด้วยเงินสด เฉพาะรายที่ยังไม่พ้นกำหนดเวลาชำระตามที่ SET กำหนด โดยไม่รวมถึงดอกเบี้ยค้างรับ	หมายถึง ยอดเงินค้างชำระของลูกหนี้ที่สั่งซื้อหลักทรัพย์ด้วยเงินสด ทั้งรายที่ยังไม่พ้นและรายที่พ้นกำหนดเวลาชำระตามที่ SET กำหนด โดยรวมถึงดอกเบี้ยค้างรับ (ถ้ามี)
4.2 เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์	แสดงภายใต้รายการเงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ รายงานเฉพาะมูลหนี้เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ โดยไม่รวมถึงดอกเบี้ยค้างรับ	แสดงภายใต้รายการลูกหนี้บัญชีมาร์จิ้น โดยรวมดอกเบี้ยค้างรับด้วย ทั้งนี้ รายการลูกหนี้บัญชีมาร์จิ้นจะประกอบด้วยลูกหนี้เงินให้กู้ยืมเพื่อซื้อหลักทรัพย์ และลูกหนี้ยืมหลักทรัพย์ในกรณีที่เป็นลูกค้าทั่วไปในระบบ credit balance
4.3 ลูกหนี้ยืมหลักทรัพย์ (สถาบัน)	ไม่มีรายการดังกล่าว เนื่องจากหลักทรัพย์ที่ บล. ให้ยืมยังคงแสดงภายใต้รายการเงินลงทุน(ในหลักทรัพย์)	แสดงเฉพาะมูลหนี้ที่เกิดจากการให้ยืมหลักทรัพย์แก่ลูกค้าสถาบัน ในกรณีที่เป็นลูกค้าทั่วไปจะแสดงภายใต้รายการลูกหนี้บัญชีมาร์จิ้น ทั้งนี้ ไม่รวมกรณีที่ลูกค้านั้นไม่ส่งมอบหลักทรัพย์คืนตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา
4.4 ลูกหนี้อื่น	หมายถึง 1. ลูกหนี้ที่สั่งซื้อหลักทรัพย์ด้วยเงินสดที่พ้นกำหนดชำระ 2. ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ที่อยู่ระหว่างฟ้องร้องบังคับคดี ประนอมหนี้ หรือผ่อนชำระ 3. ลูกหนี้ยืมหลักทรัพย์ที่ผิดนัดการส่งคืนหลักทรัพย์ที่ยืม ทั้งประเภทลูกค้าทั่วไปและลูกค้าสถาบัน (โดยให้โอนจากรายการเงินลงทุนมาอยู่ภายใต้รายการลูกหนี้อื่น) 4. ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ด้อยคุณภาพอื่น ๆ ซึ่งคาดว่าอาจจะเรียกเก็บไม่ได้ 5. ลูกหนี้ที่โอนมาจากบัญชีมาร์จิ้น 6. ลูกหนี้ที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ เช่น ลูกหนี้ที่ค้างชำระค่า margin หรือ option premium เป็นต้น 7. ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์อื่นๆ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงรายได้ค้างรับ หรือลูกหนี้อื่น	หมายถึง 1. ลูกหนี้ธุรกิจหลักทรัพย์ที่อยู่ระหว่างฟ้องร้องบังคับคดี ประนอมหนี้ หรือผ่อนชำระ 2. ลูกหนี้ยืมหลักทรัพย์ (สถาบัน) ที่ไม่ส่งมอบหลักทรัพย์คืนตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญา 3. ลูกหนี้ด้อยคุณภาพอื่น ๆ ที่คาดว่าอาจจะเรียกเก็บเงินไม่ได้ 4. ลูกหนี้ที่โอนมาจากบัญชีมาร์จิ้น 5. ลูกหนี้ที่เกิดจากธุรกรรมอนุพันธ์ เช่น ลูกหนี้ที่ค้างชำระค่า margin หรือ option premium เป็นต้น 6. รายได้ค้างรับ หรือลูกหนี้อื่น
4.5 ดอกเบี้ยค้างรับ	แยกแสดงต่างหากจากมูลหนี้ข้างต้น	รวมแสดงอยู่ในมูลหนี้ข้างต้นตามแต่ละประเภทไป

รายการบัญชี	รายงานฐานะการเงิน	รายงานการคำนวณเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ
5. ลูกหนี้ทรัพย์สินวางประกัน	หมายถึง ทรัพย์สินที่บริษัทโอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นประกัน ไม่ว่ากับผู้ให้ยืมหลักทรัพย์ TSD หรือเพื่อเป็นประกันการทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยที่ทรัพย์สินที่โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นประกันนั้น บล. ต้องโอนบัญชีมาแสดงภายใต้รายการลูกหนี้ทรัพย์สินวางประกันแทน แต่<u>ไม่รวม</u>ถึงเงินลงทุนที่นำไปวางเป็นประกัน ซึ่งยังคงแสดงอยู่ภายใต้รายการเงินลงทุน (ในหลักทรัพย์)	หมายถึง ทรัพย์สินที่บริษัทโอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นประกัน ไม่ว่ากับผู้ให้ยืมหลักทรัพย์ TSD หรือเพื่อเป็นประกันการทำธุรกรรมอนุพันธ์ โดยที่ทรัพย์สินที่โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นประกันนั้น บล. ต้องโอนบัญชีมาแสดงภายใต้รายการลูกหนี้ทรัพย์สินวางประกันแทน
	หาก TSD ยึดค่าขายที่แสดงในรายการบัญชีระหว่างบริษัทกับศูนย์รับฝากเป็นประกัน ไม่ต้องโอนจำนวนค่าขายดังกล่าวมายังรายการนี้	
6. เงินกู้ยืมด้อยสิทธิที่มีอายุคงเหลือมากกว่า1 ปี	เป็นหนี้สินตามปกติ	ไม่นำมาคำนวณรวมเป็นหนี้สิน
7. หลักทรัพย์ขายโดยมีสัญญาจะซื้อคืน หรือ สัญญาซื้อคืน (หลักทรัพย์ที่ขายภายใต้ธุรกรรมนี้จะยังคงนับเป็นเงินลงทุน)	บันทึกด้วยมูลค่าราคาขาย (สำหรับดอกเบี้ยค้างจ่ายจะไม่รวมบันทึกในรายการนี้ แต่บันทึกอยู่ในรายการหนี้สินอื่น)	บันทึกด้วยมูลค่าราคาขายบวกด้วยดอกเบี้ยค้างจ่าย ณ วันที่รายงาน
8. ภาระผูกพัน	แสดงนอกงบดุล	นำมาคำนวณรวมเป็นหนี้สิน
9. หนี้สินพิเศษ	ไม่มีการแยกประเภทของหนี้สินออกมาเป็นหนี้สินพิเศษ	มีการแยกประเภทของหนี้สินออกมาเป็นหนี้สินพิเศษ
10. การหักกลบรายการค่าซื้อค่าขายหลักทรัพย์		
10.1 ซื้อหลักทรัพย์ตามคำสั่ง และขายหลักทรัพย์ตามคำสั่ง	ให้หักกลบรายการซื้อขายที่ถึงกำหนดชำระ<u>ภายในวันเดียวกัน</u>ของลูกค้ารายใดรายหนึ่ง หากยอดดุลสุทธิของลูกค้ารายใดมีสถานะเป็นลูกหนี้ให้แสดงเป็นรายการซื้อหลักทรัพย์ตามคำสั่ง แต่หากรายใดมีสถานะเป็นเจ้าหนี้ให้แสดงเป็นรายการขายหลักทรัพย์ตามคำสั่ง โดยในช่วงที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ (T ถึง T+3) ห้ามนำยอดดุลสุทธิลูกหนี้และเจ้าหนี้ของต่างคู่สัญญาหรือต่างวันที่ถึงกำหนดชำระมาหักกลบกัน	ให้หักกลบยอดซื้อขายของลูกค้ารายใดรายหนึ่ง<u>ภายในช่วงที่ลูกค้ายังไม่จ่ายชำระ</u> หากยอดดุลสุทธิของลูกค้ารายใดมีสถานะเป็นลูกหนี้ให้แสดงเป็นรายการซื้อหลักทรัพย์ตามคำสั่ง แต่หากรายใดมีสถานะเป็นเจ้าหนี้ให้แสดงเป็นรายการขายหลักทรัพย์ตามคำสั่ง
10.2 บัญชีระหว่างบริษัทกับศูนย์รับฝาก (หลักทรัพย์) หรือ บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ระหว่างบริษัทหลักทรัพย์	ให้หักกลบรายการซื้อขายที่ถึงกำหนดชำระ<u>ภายในวันเดียวกัน</u>ของการซื้อขายที่กระทำผ่านบริษัทศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ฯ (สำนักหักบัญชี) หรือการซื้อขายกับบริษัทหลักทรัพย์อื่นในแต่ละราย (หากไม่ได้ผ่านสำนักหักบัญชี) หากยอดดุลสุทธิของสำนักหักบัญชีหรือของบริษัทหลักทรัพย์อื่นแต่ละรายรายใดมีสถานะเป็นลูกหนี้ให้แสดงเป็นสินทรัพย์ แต่หากรายใดมีสถานะเป็นเจ้าหนี้ให้แสดงเป็นหนี้สิน โดยในช่วงที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ (T ถึง T+3) ห้ามนำยอดดุลสุทธิลูกหนี้และเจ้าหนี้ของต่างคู่สัญญาหรือต่างวันที่ถึงกำหนดชำระมาหักกลบกัน	